

Nieuwsbrief Q-koorts – 29 juni 2010

Het aanvoer- en fokverbod voor niet besmette bedrijven wordt op 15 juli 2010 opgeheven. Dat schrijven ministers Verburg (LNV) en Klink (VWS) vandaag in een brief aan de Tweede Kamer. In deze nieuwsbrief vindt u een overzicht van alle maatregelen die worden gewijzigd of ingetrokken.

Let op: de uitkomsten van het Kamerdebat van 1 juli 2010 zijn in onderstaande tekst nog niet opgenomen.

Aanpassing maatregelen

Maatregelen niet besmette bedrijven

Aanvoer en fokverbod

Het algemene aanvoer- en fokverbod voor niet besmette bedrijven wordt 15 juli 2010 opgeheven. Vanaf 15 juli is het voor niet besmette bedrijven dus toegestaan om volledig gevaccineerde dieren te laten dekken. Ook is het dan toegestaan om gevaccineerde dieren aan te voeren van bedrijven die volgens de Nederlandse tankmelkmonitoring zijn vrij verklaard. (Op besmette bedrijven worden het aanvoer- en fokverbod later opgeheven, zie onder).

Uitbreidingsverbod en verbod op nieuwvestiging

Het uitbreidingsverbod en het verbod op nieuwvestiging van melkgeiten- en melkschapebedrijven blijft in ieder geval gehandhaafd tot 1 juni 2011. Daarom mag het aantal dieren op een bedrijf niet boven het referentieaantal uitkomen. Het referentieaantal is het aantal geiten en schapen dat is opgegeven in de novembertelling van 2009. De ministers hebben de deskundigen gevraagd in het voorjaar van 2011 opnieuw advies te geven over het uitbreidingsverbod en het verbod op nieuwbouw.

Tankmelkmonitoring

Het verplichte tankmelkonderzoek zal bij niet besmette bedrijven nog maar 1 keer per maand plaatsvinden. (Bij besmette bedrijven verandert dit niet, besmette bedrijven worden één keer per twee weken gemonitord.)

Meldplicht

De meldplicht bij een verdenking van Q-koorts blijft van kracht. Een afwijkend aantal abortussen op een bedrijf moet door de houder of door de dierenarts gemeld worden bij de VWA.

Vaccinatie

Vaccinatie blijft verplicht voor alle melkleverende bedrijven. Dieren die voor het eerst gevaccineerd worden, moeten tweemaal gevaccineerd worden met drie weken tussenpoos. Dieren die al eerder gevaccineerd zijn, moeten eenmaal per jaar gerevaccineerd worden. Het vaccin is geschikt voor geiten en schapen vanaf drie maanden oud.

Hygiënemaatregelen

De ministers van LNV en VWS hebben verschillende onderzoeken uitgezet om duidelijkheid te krijgen over welke maatregelen het meest effectief en het best uitvoerbaar zijn. Een voorbeeld hiervan is onderzoek naar de overleving van de Q-koortsbacterie in mest. Voorlopige resultaten van dit onderzoek zijn positief. Eind 2010 zullen de definitieve resultaten van dit onderzoek bekend zijn. In ieder geval tot die tijd blijven de huidige mestmaatregelen gehandhaafd. Bedrijven die niet besmet zijn moeten hun mest na het uitmesten van de stal 90 dagen afgedekt op het bedrijf laten liggen. (Voor besmette bedrijven geldt een verbod op het uitmesten van de stal vanaf het moment dat het bedrijf besmet wordt verklaard tot 30 dagen na de lammerperiode. Besmette bedrijven moeten de mest daarna voor een periode van 150 dagen afgedekt opslaan.)

Maatregelen besmette bedrijven

Vrij verklaren

Besmette bedrijven kunnen de vrijstatus terug kijken als zij één jaar lang negatief blijven in het tankmelkonderzoek. Bedrijven kunnen de vrijstatus ook terugkrijgen door alle dieren op het bedrijf af te voeren en de stal uit te mesten en te reinigen en ontsmetten.

Besmette bedrijven kunnen er ook voor kiezen om alle dieren met een levenslang fokverbod samen te brengen op zogenaamde afmelkbedrijven. Op deze bedrijven kunnen de dieren worden afgemolken en vervolgens mogen deze dieren alleen worden afgevoerd naar het slachthuis. De lege bedrijven kunnen hun stallen dan uitmesten en reinigen en ontsmetten en kunnen na controle door de VWA vrijverklaard worden.

Herbevolken

Uit voorlopige resultaten van onderzoek naar de aanwezigheid van de Q-koortsbacterie bij geruimde dieren (ook wel het 'Rendac' onderzoek genoemd) blijkt dat de Q-koortsbacterie bij gevaccineerde dieren beduidend minder en nog slechts in geringe hoeveelheden wordt aangetroffen. Voorlopige resultaten laten dus zien dat vaccinatie werkt.

Als het eindrapport van dit onderzoek op tijd is afgerond kan het aanvoer- en fokverbod voor besmette bedrijven per 15 augustus worden opgeheven. (De regeling waarmee de maatregelen worden aangepast zal worden gepubliceerd als de rapportage van het onderzoek is afgerond en als de resultaten de voorlopige uitkomsten bevestigen.)

De deskundigen adviseren om alleen import toe te staan van gevaccineerde dieren van bedrijven die volgens het Nederlandse tankmelkmonitoringsstelsel vrij verklaard zijn. Dit punt zal voor 15 augustus moeten worden opgenomen in de leveringsvoorwaarden voor melkleverende bedrijven.

Dieren met een levenslang fokverbod houden ook na 15 augustus een levenslang fokverbod (ook als een besmet bedrijf is vrijverklaard; het levenslange fokverbod wordt in het I&R systeem geregistreerd). Als alles goed gaat is het voor besmette bedrijven wel toegestaan gevaccineerde dieren aan te voeren van een bedrijf dat volgens de Nederlandse tankmelkmonitoring is vrij verklaard. Met deze nieuw aangevoerde dieren mag dan ook weer gefokt worden.

Het uitbreidingsverbod en het verbod op nieuwvestiging blijven in ieder geval tot 1 juni 2011 gehandhaafd. Daarom mag het aantal dieren op een bedrijf niet boven het referentieaantal uitkomen. Het referentieaantal is het aantal geiten en schapen dat is opgegeven in de novembertelling van 2009.

Tegemoetkoming waardevermindering levenslang fokverbod

Achtergebleven niet drachtige dieren op besmette bedrijven hebben en houden een levenslang fokverbod. Bedrijven waar een relatief laag percentage dieren is geruimd leiden aanzienlijk meer schade dan bedrijven waar veel dieren zijn geruimd. Dit komt omdat op deze bedrijven voor veel dieren een levenslang fokverbod geldt. Daarom is LNV van plan om voor de bedrijven die het zwaarst getroffen zijn een schadevergoeding uit te keren. De criteria voor de schadevergoeding en de hoogte van de vergoeding zijn nog niet bekend. Hier wordt nog onderzoek naar gedaan.

Overige maatregelen

Op besmette bedrijven blijft een aantal maatregelen gewoon gelden. Het bord in de tuin blijft staan totdat een bedrijf is vrijgegeven en de adressen en locaties van besmette bedrijven blijven op de website van de VWA staan. Het verbod om bezoekers te ontvangen in de stal blijft van kracht, en ook de mest- en hygiënemaatregelen blijven ongewijzigd. Dieren van besmette bedrijven mogen worden afgevoerd naar het slachthuis. Dieren jonger dan vier maanden mogen ook naar opfokbedrijven worden afgevoerd en dieren jonger dan vier weken mogen worden afgevoerd naar een afmestbedrijf.

Besmette bedrijven worden intensief gemonitord. Daarom wordt de tankmelk één keer in de twee weken onderzocht op de aanwezigheid van de Q-koortsbacterie.

Nieuwe besmette bedrijven

De Q-koortsbacterie zal nooit helemaal uit Nederland verdwijnen. Daardoor is het mogelijk dat er in de toekomst weer bedrijven besmet verklaard worden. Als een bedrijf besmet verklaard wordt, worden hier maatregelen genomen. Dit zijn dezelfde maatregelen als de hierboven beschreven

'Overige maatregelen'. Het ruimen van drachtige dieren en het instellen van een levenslang fokverbod op nieuw besmette bedrijven is niet nodig omdat alle dieren op deze bedrijven volledig zijn gevaccineerd.

Vaccinatie

De deskundigen schreven in maart al dat zij verwachtten dat vaccinatie tegen Q-koorts de kans op infectie bij dieren vermindert, abortus (in aanzienlijke mate of vrijwel geheel) voorkomt en er voor zorgt dat er bij een eventuele abortus minder Q-koortsbacteriën worden uitgescheiden. Onderzoek naar de aanwezigheid van de Q-koortsbacterie bij geruimde dieren (ook wel het 'Rendac' onderzoek genoemd) bevestigt de verwachting van de deskundigen. Uit voorlopige resultaten van dit onderzoek blijkt dat vaccinatie werkt.

Vaccinatie tegen Q-koorts is verplicht voor alle melkgeiten- en melkschappenbedrijven. De overgrote meerderheid van de bedrijven heeft deze vaccinatie in mei en juni uitgevoerd. Halverwege juli zullen alle melkgeiten- en melkschappenbedrijven in Nederland zijn gevaccineerd.

Vaccinlevering vertraagd; vleeschapen later vaccineren

De levering van het vaccin heeft vertraging opgelopen. Dit heeft geen gevolgen voor de verplichte vaccinatie van melkgeiten en melkschappen en ook voor bedrijven met een publieksfunctie (kinderboerderijen e.d.) is voldoende vaccin beschikbaar.

Vleeschapenbedrijven met meer dan 50 dieren waarmee gefokt wordt waren verplicht hun dieren vóór 1 januari 2011 te vaccineren. Helaas is er voor deze categorie bedrijven niet voldoende vaccin beschikbaar. Daarom is de uiterste vaccinatiedatum voor deze categorie bedrijven uitgesteld tot 1 augustus 2011. De dieren op deze bedrijven kunnen dus ná het lammeren gevaccineerd worden. Het verschuiven van deze vaccinatiedatum zal geen gevolgen hebben voor het risico voor de volksgezondheid. De deskundigen hebben namelijk meermalen aangegeven dat verwaaiing van de Q-koortsbacterie vanuit vleeschapenbedrijven niet bijdraagt aan het aantal humane ziektegevallen.

Aanpassing Regelgeving

De aanpassingen van de maatregelen zoals die hierboven staan beschreven zijn nog niet in de officiële regelgeving opgenomen. De Regeling tijdelijke maatregelen dierziekten is op dit punt dus nog niet gewijzigd. Zodra de regelgeving is aangepast kunt u dit lezen op www.minlnv.nl/qkoorts. De factsheet maatregelen Q-koorts op www.minlnv.nl/qkoorts wordt ook aangepast zodra wijzigingen ingaan.

Verlening fokverbod

In de Regeling tijdelijke maatregelen dierziekten staat nu nog dat het algemene fokverbod afloopt op 1 juli 2010. Omdat op 1 juli 2010 nog niet alle bedrijven zijn gevaccineerd tegen Q-koorts, wordt het fokverbod verlengd. Dit gebeurt met een wijziging van de Regeling tijdelijke maatregelen dierziekten. Deze wijziging is vandaag in de Staatscourant gepubliceerd en treedt op 30 juni in werking. Op 15 juli 2010 zal dit fokverbod worden opgeheven voor vrije bedrijven, mits op deze bedrijven aan de vaccinatieplicht is voldaan.

Wijziging Regeling I&R

Op 1 juli 2010 worden de regels voor de Identificatie en Registratie (I&R) van schapen en geiten aangepast. Het was al verplicht geiten en schapen binnen zes maanden na hun geboorte in het I&R systeem te registreren. Voor bedrijven die besmet verklaard zijn met de Q-koortsbacterie geldt nu dat ook de dieren die jonger zijn dan zes maanden in het I&R systeem opgenomen moeten worden. Dit is nodig om het levenslange fokverbod voor achtergebleven dieren op besmette bedrijven te kunnen handhaven. In het I&R systeem is dan te zien welke dieren een levenslang fokverbod hebben.

Bedrijven die vóór 1 juli 2010 besmet verklaard zijn, moeten alle schapen en geiten op het bedrijf voor 15 juli 2010 geregistreerd hebben. Bedrijven die na 1 juli 2010 besmet verklaard worden, moeten alle dieren binnen twee weken na de besmetverklaring registreren.

De wijziging van de Regeling identificatie en registratie wordt in de Staatscourant gepubliceerd en treedt op 1 juli in werking.

Informatiebronnen Q-koorts

De website www.qkoortsinnederland.nl is de website van de rijksoverheid met informatie over Q-koorts. U vindt hier nieuws en achtergrondinformatie over Q-koorts, die het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) beschikbaar stellen. Verder staat op [qkoortsinnederland.nl](http://www.qkoortsinnederland.nl) een overzicht van andere websites met Q-koorts informatie

Vragen over maatregelen en Q-koorts bij dieren

Wilt u meer weten over de maatregelen die genomen zijn om Q-koorts bij dieren te bestrijden, kijk dan bij het [Q-koortsdossier](#) op www.minlnv.nl. Hier vindt u een overzicht van de maatregelen die genomen zijn. Ook vindt u hier antwoorden op veelgestelde vragen over Q-koorts.

Via een link in dit dossier kun u zich ook abonneren op persberichten, nieuwsberichten en publicaties over Q-koorts.

Vragen over Q-koorts en de volksgezondheid

De antwoorden op veelgestelde vragen over Q-koorts en de volksgezondheid kunt u vinden op www.qkoortsinnederland.nl.

Wilt u meer weten over Q-koorts bij u in de regio, neemt u dan contact op met de GGD bij u in de buurt. (www.ggd.nl/contact/bij-u-in-de-buurt)

Het informatieteam Q-koorts